

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת ויחי

בס"ד, עש"ק פרשת ויחי
י"ז טבת תשפ"א – שנה י"ב גליון תקמ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
5:27	4:11	6:05	4:25	5:47	3:58
5:28	4:25	6:00	5:35	5:47	3:58
5:16	3:58	5:28			

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (מט א)

שם אהו"ה שהוא שם הדעת, כי כל גלות מצרים היה גלות הדעת (שער הכוונות פסח ד"ט). וגם הוא תיקון חמא אדה"ר שפגם במו"ב שהוא שם אהו"ה.

והנה חשב יעקב אבינו שע"י השם הזה יוכל לתקן ג"כ שאר השנים ולא יהיה עוד גלות לבניו במצרים, וכמו שטעה משה רבינו, כמו שאיתא בליקוטי תורה על הפסוק 'וירא ה' כי סר לראות' (שמות ג ד) וז"ל והנה י' הויו"ת גי' ס"ר, וי' אהי"ה גי' ר"י, כמנין רד"ו, ושניהם עולה דעת עם ד' אותיות, אמנם משה חשב שהיה נמשך גלות בסוד י' הויו"ת שעולין ס"ר וכו', אמר לו השי"ת לא כן הוא, כי הלא גלותם נמשך משמות אהי"ה שהם סוד רד"ו, שמה גלות של ישראל במצרים וכן גאולתם וכו' ע"ש. ולכן אפשר לומר שגם יעקב טעה בזה וחשב שגלות מצרים הוא בשם אהו"ה, ואינו אלא בשם אהי"ה.

אבל למה באמת לא גאל הקב"ה בזה השם אהו"ה מה שחשב יעקב אבינו, ולא יהיה עוד גלות של מצרים. משום שעוד לא היו ראויים לזה כמו שביארנו שהיה חסר להם יחודא תתאה, וזה שאמר יעקב שאין לכם אותיות ק"ץ, שיהיה הגלות רק כמנין ק"ץ ולא יהיה עוד להשלים יתר שני הגלות.

וזה מה שכתוב בסוף הפרשה, שאמר יוסף הצדיק 'פקוד פקוד' (ג כד) היינו כי 'פקוד' מלא וא"ו בנימ' ק"ץ, שאמר שהשנים של קץ כבר נתקנו, אבל שאר השנים עוד צריך לתקן במצרים וזהו יפקוד. הקב"ה יעזור שיגלה במהרה הקץ הגאולה בכ"א.

רעוא רעווין תשס"א לפ"ק

ומכוון לעולמות העליונים ביחודים לעשותם לשם שמים, לייחד שמותיו יתברך בכל דבר ההוה שבועלם, ועל ידי זה יוכל לברר ולהעלות הרפ"ח ניצוצין השייכים לשורש נשמתו. והבחינה השניה יחודא עלאה, שהוא מיוחד תמיד במחשבתו יחודים עלאין בדבקות נפלא אפילו בלי שום מעשה גשמי.

ולכן כשענו השבטים ליעקב אבינו שאין בנו חמא, הכוונה שאמרו שאנחנו עובדים רק בבחינת יחודא עלאה ולא בבחינת חמא שהם דברים גשמיים, ולזה ענו ליעקב אביהם 'שמע ישראל'. ועל זה אמר להם יעקב שזה לא מספיק כי צריך ג"כ לעבוד ביחודא תתאה, ולקשר ולהמשיך יחודא עלאה ביחודא תתאה, לעשות הכול לשם שמים לעשות בתחתון ולרמוז לעליון, וזה חסר לכם, ולכן אין לכם ג"כ האותיות ק"ץ כדי שיהיה קץ הגאולה והתיקון השלם, כי כל עיקר הגאולה הוא ע"י העלאת כל הניצוץ מכל הדברים הגשמיים.

ולפי זה יכולים להוסיף עוד מה הכוונה מה שאמר יעקב אבינו לבניו שאין לכם ג"כ האותיות ק"ץ. כי רש"י פירש על הפסוק 'כי גר יהיה זרעך' (פו יז) משנולד יצחק עד שיצאו ישראל ממצרים ארבע מאות שנה, כיצד יצחק בן ששים שנה כשנולד יעקב, ויעקב כשירד למצרים אמר ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה הרי ק"ץ וכו' עיי"ש. אם כן גלות מצרים התחיל מיצחק, ועד שירדו למצרים היה ק"ץ שנים, ואלו הקץ שנים ירדו מישראל מלהיות בגלות מצרים, וזה תיקון יעקב אבינו ע"י שהיה במצרים שבע עשרה שנה שהוא בגי'

פירש רש"י, בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים ע"כ. צריך להבין לאיזה תועלת היה צריך יעקב אבינו לגלות את הקץ לבניו. ועוד צריך להבין מה שאיתא בבעלי הטורים וז"ל: אמר יעקב שמא יש בכם חמא, אמרו לו, תדקדק בשמותינו ולא תמצא בהם חמא. ואמר להם גם אין בהם אותיות קץ עכ"ל. ולכאורה קשה מה בכך שחסר אותיות קץ, ושלבך יסתלק מיעקב אבינו השכינה, הרי לא היה בהם חמא.

ויכולים לומר שזה שיעקב אבינו ביקש לגלות הקץ, פירשו שרצה שיהיה עכשיו הקץ ותיקון השלם. אבל מאחר שראה שנסתלקה ממנו השכינה, הבין שעוד לא נתקנה המלכות בשלימות, ולכן שאל יעקב אבינו לבניו שמא יש בכם חמא.

והביאור בדבר, שזה איתא בחז"ל במסכת פסחים (נו). אמר רבי שמעון בן לקיש, זיקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו בניו 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' עיי"ש.

והביאור בזה שזה ידוע מהזוה"ק (ח"א חי). ששמע ישראל הוא בסוד יחודא עלאה, ובשכמל"ו הוא יחודא תתאה. והסבר בזה דיחודא תתאה הוא שבהיות האדם מתעסק בענינים גשמיים וכן במצוות גשמיים, צריך שיהיה מוחו ומחשבתו קשור

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֶל שְׂדֵי נְרָאָה אֵלַי בְּלוּז בְּאַרְצֵי פְנֵנָה וַיִּבְרַךְ אֹתִי (מח ג)
 ויש לדקדק הלשון **אל שדי נראה אלי בלוז** שמשמע שרק או ולא קודם לכן, וזה אי אפשר לומר. ואפשר לומר שאיתם בספרים הקדושים, שעיקר תכלית האדם הישראלי צריך להיות בבחינת 'נחננו מה' (שמות 10: 1), שהוא בחינת ענווה. שזה מצאנו אצל משה רבינו, שלא שבחו הבורא עולם רק בבחינת ענווה, כמו שכתוב והאיש משה עניו מאד מכל האדם (במדבר 10: 2). וכמו ש'בגמרא בחולין פרק גיד הנשה (דף 105), נתתי גדולה לאברהם ואמר ואנכי עפר ואפר (בראשית 18: 27). נתתי גדולה למשה ואהרן ואמרו ונחננו מה' (שמות 10: 1), ונתתי גדולה לדוד ואמר ואנכי תולעת ולא איש' (תהלים 138: 1). אבל לאוה"ע אדרבה נתתי גדולה וכו'. וזה שפירשתי מאמר חכמו"ל (בבא מציעא ק"ד): אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין אדם. ואמרת הטעם כי אתם הישראלים יכולים להקרא 'אדם' שבגמטריא מ"ה שהוא מרת עניויות, ולא עובדי כוכבים שלא יכולים לאחוז במדת ענוה.

וזהו פירוש הפסוק, שזה היה הצוואה שנתן יעקב לבניו, הגם שאמר זה רק ליוסף, אבל הוא היה המלך והיה יכול לומר לשאר אחיו בני יעקב אבינו, **זיאמר יעקב אל יוסף אל שדי נראה אלי בלוז בלוז** בגמטריא מ"ה, שרק ע"י בחינת מוה' וכתיב ש'אל שדי נראה אלי. ולכן ייברך אתי, על כן אבקש ממך שתהיה ג"כ בבחינת מוה', ואז יוכל להשרות השכינה בכיבוד עליך, וגם יברך אותך. השם יתברך יעזור לנו שהיה על צד היותר טוב, אמן כן יהי רצון.

מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה (מח ח)

משמע מכאן שראה ממש את בני יוסף, וכומן הוה כתיב תיכף אח"כ ועיני ישראל כברו מוקן לא יוכל לראות (שם 1), אלא ודאי נתרץ בדברי רש"י וזה"ה שאמר ביקש לברכם שאז היה רוח הקודש מאיר לו, לזה ראה אותם ממש וכשראה שהשכינה נסתלק ממנו לפי שעתיד וכו' ע"ש, לזה כתיב אח"כ ועיני ישראל כברו מוקן לא יוכל לראות, בראה רוחני כמקדם.

בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו לֹא בֵן אָבִי בִּי זֶה הַבְּכֹר שִׁים יְמִינִךָ עַל רֵאשִׁי (מח יח)
 שמעתי מאממו"ר [רבינו יצחק אייזיק מקאמרנא] וזה"ה פירוש על פסוק כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו ואתה לא בן נתן לך ה' אלךך (דברים 18: 10). כלומר אמרו רז"ל (מועד קטן 10: 1) צדיק מושל בראת אלקים (ש"ב 2: 1) וכל מה שהצדיק גוזר, הקב"ה מקיים ואומר כן. וכל מה שהקב"ה גוזר, הצדיק מבטל ואומר לא, שאינו רוצה בגזירה זו כנודע. לזה אמר הכתוב כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו ומתפללים להם, אבל אתם בני ישראל הקדושים שיש בכם כח של הצדיק הדור אמיתי שיכול לבטל כל הגזירות רעות שבעולם ואומר לא, ומה שהוא גוזר הקב"ה מקיים ואומר כן ומקיים את דבריו, אם כן למה לכם להלך אחר הגוים האלה, אלא דייקא טוב יותר לכם להרביק בצדיק הדור עד כאן, ודברי פי חכם חן.

לפי זה נמצא שזהו גם כן מה שאמר יוסף לאביו, ויאמר יוסף אל אביו לא בן אבי, שים בידך כח לא' רבן, כשאפילו הקב"ה גוזר על מנשה שיהיה בניו לא טובים כל כך כמו בנים של אפרים, אבל יודע אני שיש כך לא' רבן, אפילו כשהקב"ה גוזר אתה יכול לבטל ויהיה למנשה גם כן בנים טובים עוד יותר מאפרים כי זה הבכור, ומה שאתה תגזור טוב על מנשה כן יקיים הקב"ה את דברך, ושים ימינך על ראש מנשה והקב"ה בודאי יקיים ויאמר כן, כי כן הוא תמיד מה שהצדיק גוזר הקב"ה מקיים ואומר כן, אעפ"כ כתיב וימאן אביו וגו'.

בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְדָּה לְכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (מט א)

פרש"י בקש לגלות את הקץ, ונסתלקה ממנו שכינה, והתחיל אומר דברים אחרים. ומה שכתב הרמב"ם (פירוש המשניות פתהדרין פ"י מ"א) 'ולא ישים לו זמן' מתי יבוא משיח. הנה בני ואחיי ורעי, יצאתי להשכילך בינה. כי מה שתמצא בדברי זוהר זמן ועת וקץ, כגון שנת ת"ח, שהיה מה שהיה, וכגון שנת ת"ר. ובודאי הרב רבינו מרן האלהי רבי שמעון בן יוחאי, לא יעבור חלילה על עיקר מדברי תורה ליתן לו זמן. אע"פ שכתב ברוח הקודש, מי נתן לו רשות, הקב"ה מכסהו ואתה מגלהו.

אלא דע בני, שביט המקדש הוא ציור כל העולמות וציור איברי אדם, כגון ארון וכפורת הוא הלב וכיוצא בזה. וכל צדיק וצדיק, כשמוכך אברי נשמתו עם כל התלויין בשורש נשמתו, ככה בונה בבית המקדש ובירושלים, כי 'בונה ירושלים ד' (תהלים קמ"ב) לשון הוה, שבכל עת וזמן בונה.

ולמשל, כשהצדיק תלוי באוה אבר, ורואה ברוח קדשו שבשנה זו יודרך כל אברי נשמתו התלויין בו, וכשם שנודככו אברי נשמתו, ככה נבנה בית המקדש 'בימיו', במדותיו הנודרכין בתכלית הויכך, ועל סוד זה רמז הנמרא (ירושלמי יומא א א) 'כאלו חרב בימיו', ודי למשכיל. ולכן צופה ברוח קדשו, שבשנה זו יהיה גאולה, אבל אינו גאולה כללית אלא בפרטיות לכל שרשי נשמתו. אם הוא תלוי בעינים, אזי נתקן בבית המקדש 'עניך בריכות בחשבון' (שה"ש 1: 8), וכיוצא בזה בקומת השכינה, ודי בזה למשכילים, כי הם סוד כבשוננו של עולם.

ומי שהוא תלוי בלב, כשזוכה לראות ברוח קדשו סוד הגאולה, יכול לידע גאולה כללית. כי כמו שהלב מרגיש צער כל אברים, והוא מלך עליהם, כך כל זמן שלא יהיה גאולה כללית לכל אברים, הלב מרגיש צער, ולכן לא יהיה אפילו גאולה פרטיות לאותן הנשמות התלויין בלב, עד שיהיה גאולה כללית לכל ישראל, ולכן אותן התלויין בלב כשצופין ברוח קדשם זמן הגאולה, יכולין לידע גאולה הכללית, זמן ורגע של גאולה אמיתית כללית לכל העולם. וזהו סוד 'ללבי גליתי ולאבריי לא גליתי' (פתהדרין 10: 1), אע"פ שהם צופים ברוח קדשם, אינו אלא פרטיות, והלב יודע הכללית, כי הלב מרגיש צער כל הגוף. ולכן כעת זמן איחור גאולתנו תלוי בארון הקודש סוד הלב, ודי למשכיל, כי דברים רמים הם כבשוננו של עולם עמוקים מני ים, וגליתי טפח לכסות אלפים. ולכן זה ידוע לנו, שרבי שמעון בן יוחאי לא היה תלוי בשיעור קומה בלב, אלא בעינים עליונים, לכן לא יהיה חלילה בעניך דבריו לקיום אמיתי לגאולה כללית, כי לא היה מדבר אלא מבידור של נצוצי נשמתו התלויין בשרשו. כי מי שהוא תלוי בלב, ויודע עיקר זמן הגאולה, לזה אסור לגלות, כי הקב"ה כיסה והוא יגלה, אלא מי שהוא תלוי בשאר אברים מותר לגלות, כיון שאינו מגלה הכלליות אלא פרט נשמתו.

ולכן בני, לא יהיה בעניך שום חילוק בין אותו רגע שאתה עומד בה בכל עת, בין שנת ת"ר בין שנת תר"נ, אשר אז נאמר (ישעיהו) 'ותר"ן לשום אלם', ובאם שיעלה בלבך שום צפיה דוקא לאוה זמן, כפרת בהש"ת ובעיקר הוה, לכן הזהר מאוד כי כבר אוצרות מתוקים גליתי לך אמיתים, מה שקבלתי והורינו מהשמים.

דרך אמונה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

גַּד גְּדוּד יִגְדְּנִי וְהוּא יִגְדֵּךָ (מט יט)

הגדיל עלי עקב (תהלים מא 1), תשופנו עקב (בראשית 2: 10), יתקצץ הגלים שלו ויתבער מן העולם, כי 'יאהו בעקב' שלו 'פח' (איוב 18: 18).
 וזהו כללות פסוק זה, שמשפיע חיצונית קוצץ השרים וגורדים ומניח להם חיות, וזהו וא"ו מלא במלת 'יגדנו' עד לעתיד 'יגדנו' לגמרי, וכן מפנימיות 'יגד' לגמרי הנחש 'עקב' עשו הרשע, שנמטעין אותו בעת היחוד שילך לשדה, כידוע מוזהר וממך האר"י וזה"ה.

היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

לעם' אשר 'יגדנו' שקצצתי אותם, ולעתיד יתוקן הכל, כי הטוב יתוקן והרע גמור יתבער מן העולם, כעשן תכלה. וזה 'יגדנו' אין שם וא"ו, כי יהיה ביטול רע גמור שלא ישאר להם שום חיות, והטוב יתעלה 'לקרא כלם בשם ה' ולעברו שכם אחד' (צפנה 2: 10). אבל 'יגדנו' בהכרח ליתן להם מעט חיות, כי עדיין לא הגיע הזמן של בלע המות לנצח. אבל 'והוא יגד' אין שם וא"ו, כי מן יחוד הפנימי צריך לקצצו לגמרי, כי אל אחר אסתרם יתפרדו כל פעלי און, אין לה בפנימיות שום חלק, לזה 'יגד' לגמרי, 'עקב'

גד' מבואר בוהר הרקיע שמשם יוצא השפע והפרנסה בעת בנייה של הגלות, וכשיצא השפע בהעלם ובהסתר שלא ירגישו השרים והקליפות הנקראים 'גדוד', ואז 'יגדנו' יקוצץ ויקצץ אותם שיפלו למטה ולא ינקו מן הקדושה, ויהי' יחוד ו"ה בזמן שלוה ושלוה בעת יחוד ו"ה עם הדעת והצדיק בסוד ו"א, אז 'יגד' יקצץ את 'עקב' נחש העומד בעקב ומעורר אש זרה ר"ל, והוה 'אשר' אנוח ליום צרה לעלות לעם יגדנו' (תקנא 2: 10) כביאות המשיח 'אנוח' אתן מנוחה, גם 'ליום צרה לעלות' בוא"ו,

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

כמה כללים וענינים בענין אמירה ושליחות לנכרי. סימן רמג

בפירסום לצורך ישראל בודאי אסור, ומחויב למחות, והגוי מירתת לעשות בפרהסיא, אבל דברים הנעשים בבית אף לצורך מחובר מותר, שכל אלו דברים ידועים שהם נעשים בקבלנות, וכיון שעושה בביתו בצינעא הדבר ידוע שאי אפשר לו למנוע מלעשות מלאכה בביתו בצינעא.

אבל אבנים וקורות גדולות הנעשים בפירסום, אסור להניח לו לעשות אף שהם של גוי עדיין, וישראל עשה עמו בקבלנות על הכל, והוא מפורסם שהוא לצורך בית ישראל אסור, אף שהבירה ביד גוי להחליפם ולהחזיק אלו לצורך עצמו, אף על פי כן כיון שהוא לצורך בית ישראל, ומפורסם שהוא לצורך בית ישראל, ועושה במקום פירסום בחוץ, אסור, דלא גרע מאלו עושה קבולת עם הגוי, שיתן הגוי הכל אבנים ועצים ועפר וסיד ויבנה הכל משלו, עד שימסור לו המפתח, וכי סלקא דעתך דמותר חלילה.

ואין חילוק בדבר הנעשה בפירסום בשוק בין בשוק של ישראל או שוק של גוים, ולא מהני מה שיכול להחליפם כלל כלל חלילה, ומשגה הוא ביד הגאון דגול מרבבה¹ במחילת כבוד תורתו, וכן בקבלנות בית אף שמפורסם שהוא בקבלנות אסור, ולא דמי למרחץ הנעשה באריסות, כאוכלא לדנא והפריז הגאון על זה², דמרחץ יש לו חלק³, ואי אפשר למחות בידו, והכל יודעין זה, אבל בקבלנות מה שאסור לא מהני פירסום כלל, והמקיל יקילו לו ימיו ושנותיו בחויה דרבנן:

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

סובר דאין האיסור משום מראית עין אלא איסור גמור, וע"כ אין חילוק.

ז. בשו"ת **נודע ביהודה** (חלק א"ח סימן יב) ומובא בשו"ת (שם סק"ג) וברעק"א בחידושים על השו"ע מביא דהארכתי בתשובתי והעליתי להתייר היכא שכולם רגילים לשכור בקבלנות, ובמש"ב (סימן רמד סק"ז) מביא את דעת **הס"ז** להחמיר, אפילו היכא שכולם רגילים לשכור בקבלנות, ויש שמקילין בזה כשמנהג כל בני העיר הוא בקיבולת, ובשעה"צ (סק"ו) מביא דהיינו הרעק"א והפמ"ג, ובמש"ב מסיים ועיין **בביאור הלכה** (ד"ה או) שביארנו דבשדה יש לסמוך על דבריהם במקום הפסד, משום דיתלו באריסות אבל בבית צ"ע אם יש להקל, כיון דדעת ר"ת להקל היא דעת יחידאה והוא נגד דעת הרבה פוסקים ונשאר בצ"ע למעשה.

ח. היינו דבמרחץ מבואר בשו"ע (סימן רמג ס"ב) דאם מנהג רוב אנשי המקום להשכירם או ליתנם באריסות, מותר להשכירם לא"י או ליתנם לו באריסות.

כלל ב. אסור לעשות על ידי גוי, אפילו קצץ לו שכרו, ואין לישראל הנאה של כלום במה שהגוי עושה, אף על פי כן בביתו של ישראל, אסור להניחו לעשות לו מלאכתו, אבל בצינעא בבית הגוי, מותר לעשות בשביל ישראל בשכר קצץ, כגון אריגה וכביסה ותפירת מנעלים מן עור ישראל, אפילו לא קצץ עדיין ונתן לגוי ביום חמישי, כיון שקיבל הגוי לעשות מלאכה בביתו, ואין שום קפידיא לישראל מתי יעשה, והמלאכה בביתו של גוי בצינעא, אמרינן אדעתיה דנפשיה עביד, להשלים המלאכה, אבל בבית⁴ ישראל אסור⁵. ואסור להנות ממנו עד מוצאי שבת בכדי שיעשו, ואם הוא דבר שנעשה בפרהסיא אסור לו להנות לעולם⁶:

כלל ג. בענין מלאכות של מחובר לבנות ביתו בקבלנות, אף על פי שהיהודי אינו נהנה מזה כלל, אסור בלטותא דרבנן⁷, אלא אם כן הוא חוץ לתחום⁸, וגם זה אסור לאדם חשוב, ולא מהני בבנין בית לא פירסום ולא שום היתר כלל, והעובר על זה לטריקה חויה דרבנן דלית ביה אסוותא.

הוא הדין שאסור לפסול אבנים גדולות וקורות גדולות לצורך מחובר, כי דבר זה אי אפשר להיעשות בבית הנכרי בצינעא אלא עושה אותו לפני ביתו בשוק ובפירסום גדול, אבל דברים קטנים לצורך מחובר חלונות מנעלים אנקעריס [עגן] דלתות, פשוט שמותר, שאינו מחויב להושיב שומר בשבת בביתו של גוי כל היום שלא יעשה מלאכה בשבת בשבילו, אבל דבר הנעשה

א. כמבואר בשו"ע (סימן רנב ס"ב) וגם שיעשה הא"י המלאכה בביתו וברמ"א (שם) ואם לא קצץ אסור בערב שבת.

ב. כן הוא בחיי אדם (כלל ג ס"ג).

ג. מבואר בשו"ע (סימן שכה ס"ו וס"ב).

ד. **הברכי יוסף** (סק"א) הביא דברי **הרדב"ז** שפסק לנדות אחד שבנה ביתו ע"י עכ"ם בקבלנות בשבת ע"ש. ועיין בפרוש ברית עולם על ספר חסידים (סימן שמח) שכתב דתשובה זו היא **מהרשב"א**, ע"ש.

ה. כמבואר בשו"ע (סימן רמד ס"א).

ו. בסוף התשובה (א"ח סימן יב) מחלק הנודע ביהודה בין מקום שישראל דרין שם דאז יש חשש מראית עין, ובין בית גוי דאין בו חשש מראית עין, שיאמרו מלאכת ישראל עושה אלא יאמרו מלאכת הגוי עושה, ורבינו

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

רבנו ה'בית יוסף' לרבנו דודי מ'זידיטשוב': טוב דברתם וחדששתם בתורה הקדושה.

ועוד אמר לו ה'בית יוסף': אַחֲיִכֶם רַבֵּי סְעֻדָּעוּר הַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ, בְּקֶשׁ מִמֶּנִּי לֵאמֹר לָכֵן, שְׂיֵשׁ לוֹ בֵּן קָטָן בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְאֵין מִי שְׂיִשְׁגַּיֵּחַ עָלָיו לְלַמְדוֹ תוֹרָה, וּמִבְּקֶשׁ הוּא מִקָּם, שְׂתִשְׁגַּיְחוּ עָלָיו לְלַמֵּד עִמּוֹ בְּתוֹרַת הַקְּדוּשָׁה. מִיָּד הִשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ דוֹדֵי: הוּן, אֲנִי מִקְבֵּל עָלַי לְלַמֵּד עִמּוֹ. מִיָּד נִתְעוֹרַר רַבֵּנוּ דוֹדֵי מִשְׁנֵתוֹ, וְנִבְהַל מִפְּרָאָה הַחֲלוּם הַזֶּה.

ומיָּד שָׁלַח אַחֵר אֲאָמְרֵי רַבֵּי יִצְחָק יְהוּדָה יְחִיאֵל זְלָה"ה, וְאָמַר לוֹ: אֲנִי אֶלְמַד עִמָּךְ בְּכָל יוֹם תוֹרָה, וְתִשָּׁח לְעַמְּךָ אֵינָה שִׁטָּה וְתִלְמֵד בְּגִי עַצְמָךְ, וְאַחֵר כֵּן אֶלְמַד עִמָּךְ בְּפִלְפּוּל גְּדוֹל, כְּמוֹ שְׂלִמְדַתִּי בִּימֵי גְעוּרֵי. וְסָפַר לוֹ אֵת כָּל הַחֲזוֹן שֶׁל חֲלוּם הַלְּיָלָה הַזֶּה.

תְּלַמְדֵי חֲכָמִים, שְׂעוֹסְקִים בְּגִלּוֹת הַתּוֹרָה, וְאֲנִי כָּל עֶסְקִי בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֵף עַל פִּי כֵן אִמְר לָכֵן חֲדוּשׁ אֶחָד מִגִּלּוֹת הַתּוֹרָה שְׂכָאִיתִי בְּפִרְשָׁה זוֹ, בְּשָׁבוּעַ זוֹ כְּתִיב יוֹשֵׁב יוֹסֵף אֵת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאָרְץ מִצְרַיִם וּבְאָרְץ כְּנָעַן בְּשָׂרָה אֲשֶׁר הִם שְׂבָרִים, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פְּסִחִים קו"ט). כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם, לִקְטֵי יוֹסֵף וְהַבְּיָאוֹ לְמִצְרַיִם. וּמִסְתַּמָּא עַד שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם עוֹד לַתָּן לְיוֹסֵף, אֲלָא גַם הַצִּלְמִים שֶׁהֵם עֲבוּדָה זָכָה שֶׁלָּהֶם שֶׁהָיוּ שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב, הַבְּיָאוֹ לְיוֹסֵף עֲבוּר אֲכִילָתוֹ.

ואם תאמר, היאך התר יוסף לקח מהם עבודה זרה שלקהם, כיון שאסור להנות מעבודה זרה, לזה השיב התנ"ך ב'שָׂרָה אֲשֶׁר הִם שְׂבָרִים' לשון שְׂבִירָה וְכִתִּיתָה מִקְמוֹ שֶׁהָיָה, והיא הלכה פסוקה (רמב"ם הלכות עכו"ם פ"ח ה"ז) כְּשֶׁהָיָה מִבְּטֵל בְּעַמּוֹ עֲבוּדָה זָכָה שֶׁלוֹ מִכָּל נֶכֶל, אִז מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹת מִמֶּנּוּ, עַד כָּאֵן אִמְר לוֹ. וְהִשִּׁיב

כתב רבנו הגאון הקדוש רבי אֲלֵיעָזָר צַבִּי מִקְאָמְרֵנָא זי"ע בהקדמה הפלאאה על ספר הקדוש זהר חי.

וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: פַּעַם אַחַת בְּפִרְשַׁת וַיִּגַּשׁ, הָיָה רַבֵּנוּ דוֹדֵי הַגְּאֹן הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי צַבִּי מִזִּידִיטְשׁוֹב לְשׁוֹן בְּלִילָה, וְרָאָה בְּחִלּוֹם שֶׁנִּכְנַס לְהִיכָל שֶׁל רַבֵּנוּ רַבֵּי יוֹסֵף קָאָרוֹ בַּעַל הַבֵּית יוֹסֵף זְלָה"ה, וְרָאָה שֶׁמִּיּוֹשִׁיבִים הַרְבֵּה תְּלַמְדֵי חֲכָמִים בְּמִתְבַּתָּא זוֹ אֲצֵל רַבֵּנוּ הַבֵּית יוֹסֵף, וְכַמָּה מְגֻדוּלֵי חֲכָמִים שֶׁהִפִּיר אוֹתָם מִזֶּה הָעוֹלָם, וְכַמָּה מִקָּם אֲשֶׁר לֹא נִדְעוּ אוֹתָם, וְתִבְרַכְם הָיָה יוֹשֵׁב גַּם כֵּן אֲדוּנֵי אֲבֵי זְקֵנֵי הַגְּאֹן הַקְּדוֹשׁ מוֹכֵנֵי הַכֵּב רַבֵּי אֲלֵפְשֵׁנְדֵר זְלָה"ה. וּמִיָּד כְּשֶׁבָּא רַבֵּנוּ זְלָה"ה לְמִתְבַּתָּא זֹאת, עָמַד רַבֵּנוּ הַבֵּית יוֹסֵף מִהַפְּסָא, וְאָמַר: בְּרוּךְ הַבָּא רַבֵּי הָעִרְשִׁילִי זִידִיטְשׁוֹנֵר.

ובקש מן ה'בית יוסף' מרבנו דודי, שיאמר לו אינה דבר תורה. והשיב לו רבנו דודי: כאן יושבים גדולי

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

יִקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגְדְּדָה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (בראשית מט א)

כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא (סנהדרין פ"י מ"א). כל ישראל אף הרשעים יזדככו לשוב לשורשם, אחר הצירוף ומרק עונשים, חוץ מן הצדוקים ומינים הכופרים לא ישובו, 'כל באיה לא ישובו' (משלי ב ט) לשורשן ונכרתין ונאבדין.

עצי עדן סנהדרין יא, א

יועמד כולם צדיקים (ישעיה ס כא), שהכללות שלהם שורשם ומחצבם הם מבחינות צדיקים, צדיק יסוד עליון יוסף, וצדיק בנימין, אור ישר, ואור חוזר, ולא ידח ממנו נדח (ש"ב יד יד), אף החייבים כרת, ולא יכרות אלא זוהמת הנפש. אילו זכה היה מתענג על ה' בכל כחות הגוף, והיה הכל חוזר אל הקדושה, לא זכה יכרות הרע והזוהמא, ויבוא כמה פעמים, ויטעום הרבה טעמי מיתה. ומיום שניתנה תורה לישראל, כל מי שבשם ישראל יכונה, כל זמן שלא כפר בעיקר, והלך ונעשה רע גמור, הכל יתוקן, ולא יחסור אפילו נפש אחת מיום שניתנה תורה לישראל עד ימות המשיח כולם יירשו ארץ החיים. זהו האמת ואל תשגיח בדברי הבל.

זוהר ח"י ח"ב דף רנט:

עולם הבא ועולם התחיה

עולם הבא' הוא עולם שבא תמיד, וכל נפש הזכה וטהורה זוכה לזיו וזוהר נעימות הזה, ואין זה 'עולם השכר' אלא מצד טבע זכות הנפש חוזר לשורשו לנעימות זוהר' עין לא ראתה' (ישעיה סד ג), ויכול ליטעום מעט ממנו אף בעודו מלוכב בגוף זה העכור, כטעם 'עולמך תראה בחיך' (ברכות יז.), ומכל שכן לאחר פטירות בהפשט לבושו העכור הזה. ועולם הזה (פירוש עולם הבא שבו מדבר) אין בו לא גוף ולא גויה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, נהנין מזיו וזוהר ומייחדין ומקשרין באור תורתם, וכל ישראל יזכו לזה.

אבל 'עולם השכר' הוא הנקרא 'עולם התחיה' בגוף ונפש באלף השביעי וקודם איזה זמן, בגוף זך וזוהר מקיימין כל המצוות, ומולדין בנים ובנות בשני יצרים טהורים וקדושים, עובדין עבודה תמימה, וכשירצו לעלות ולהנות מזיו וזוהר עולם הבא שבא תמיד בלי הפסק, יפשיטו עצמן מזה הגוף ויניחו בו מעט קיסטא דחיותא, ויעלו ליחד נפשם מאור עולם הבא מזיון] והדר, (ויחזירו) [ויחזרו] לגופם כפי רצון עליון ורצונם, 'עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לוי' (ישעיה שם), ברוך הוא הוא היודע.

עצי עדן סנהדרין יא, א

יכול לידע בעוה"ב את עוה"ב שלו

ברזל ונחושת מנעלך וכימין דבאך' (דברים לג כה). 'וכימין' שאתה מקדש עצמך בהם לעשות רצון בוראך וקונך בתורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים, ואתה טועם בהם טעם אור עולם הבא, כן יהיה 'דבאך' שהם ימי עולם הבא ששם הוא תוקפך, שזה השפע [בא] מיחוד א"ך הידוע (אותיות דבאך" – אך דב), ואדם יכול לידע בעולם הזה עולם הבא שלו וגיהנם שלו, כי יש מי שבחיי עומד בגן עדן ויש [מי] שבחיי עומד בגיהנם, ויכול להבחין כל זה מימיו מהיכן זה חי.

'היכל הברכה' דברים דף רג.

אין לחקור אם יש לו חלק לעולם הבא. טובה

גדולה לאדם כשהוא מתייאש מעוה"ב

והענין, כי אין לחקור על נפשו אם יש לו חלק לעולם הבא, ועל כל עשיות ותפלות ומצוות שידע בעצמו מה הם עושים רשימות ופעולות בעולם עליון, כי זהו מבחינות ישות, ושורה על זה דינים, ולפעמים נדחה. כי הרבה פעמים טובה גדולה לאדם כשבא לו עת שמייאש עצמו באמת מעולם הזה ומעולם הבא, כי בעולם הזה יש לו צרים רבים המחלישים דעתו מאוד, ועל ידי זה מתייאש גם מעולם הבא, ורואה שאין גרוע בעולם כמותו.

ואם כל זה הוא באמת באמת יכול לבוא לידי התפשטות הגשמיות, להיות בטל במציאות מגודל אור, להאיר עליו אין העליון, 'מאין יבוא עזרי' (תהלים קכא א), וממש מתייחד בשכינתא. וכל זה כשהוא באמונה שלימה, שאין שום מציאות בלתי השם יתברך, ושופך נפשו להשם, וכל מעשיו לשם שמים, יכול לבוא למדריגה זאת.

נתיב מצותיך' אמונה ב, ד

אל יתייאש אדם מן חלקו לעוה"ב ואין אדם יכול להיות מובטח שיהיה לו חלק בעוה"ב

עין 'מדרש שמואל', שמעתי מפי החכם האלקי קודש קדשים רבינו משה קורדואור, כי האדם אשר הירבה לפשוע להרשיע להכעיס את בוראו הוא מתייאש מן הרחמים, כמו אלישע אחר, שאמר כי אחר שנאבד תקותו מעולם הבא ונדחה משני עולמות, הוא חפץ להתענג בעולם הזה בתאוות עולם הזה, והפקיר עצמו לעבור על כל התורה.

ובודאי שטעה בזה טעות גדול, כי אין שום דבר עומד בפני התשובה. אדרבה זה היה תשובתו, כי אחר שכפר בעיקר לומר שתי רשויות יש חלילה וחלילה, ובוזה הפריד היחוד וקיצץ בנטיעות (חגיגה יד:), היתה תשובתו להתייאש מן העולם הבא ומן הרחמים, ולעשות תשובה שלימה לפני קונו באהבה וחיבה. כי עד מות האדם אין לו ביטחון שיהיה לו חלק בעולם הבא. כמו שאמר מרן הריב"ש זצ"ל, מובא ב'דגל מחנה אפרים' (ליקוטים ד"ה 'עוד פעם אחת'), שאמר אני נשבע שבועה גמורה, שיש איש אחד בעולם ששומע חידושי התורה מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו, לא מפי מלאך ולא מפי שרף, אף על פי כן [הוא] מתיירא בכל עת ורגע שלא יפילו אותו לנוקבא דתהומא רבא...

וככל הדברים אירע לאלישע ולא עמד בנסיון, ואם היה שב בתשובה, היה השם יתברך זקן מלא רחמים מקבלו. וזה הוא (אבות ד כב) 'ואל יבטיחך יצרך שהשאלו בית מנוס לך', כי בהכרח תורד אל שאול על מה שעשית, ומעתה תשמח בעולם הזה, ידעי' כי הבטחה זאת של שקר הוא, 'שהכל בא לחשבון', 'קטן וגדול שם הוא' (איוב ג יח), עבר הווה ועתיד, יועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון' על כל פרט ופרט, על כן חוס וחמול על נפשך ועשה תשובה גמורה.

נוצר חסד' אבות ד, כב

ככל שמתעלה יותר מכיר שפלותו

אמר הקדוש רבי מיכל מזלצטשוב למורי דודי רבינו צבי [מזידיטשוב] בחזיון לילה, גם אנחנו בגן עדן כשאנו עולין, בכל עליה אנחנו על ארץ חדשה. כמו שאמר מרן הבעש"ט, ששער החמשיים

התחלה חדשה לילך עוד מ"ט שערים, עליונים נדמה לו הם למטה, ותחתונים נדמה לו כאילו הוא מלמעלה (עין סוטה יד).

'היכל הברכה' דברים דף רה.

המקבל הכל באהבה

זוכה לעולם הזה ולעולם הבא

וכן השמחה של אדם תהיה בדברים מושכלים ורוחניים באור אלקי, ואזהרות הכתוב על היגון והדאגה גלוי ומפורסם בדברי הנבואה, כי לפעמים בא הכבוד והעושר לטורדו מן חיי העולם הבא, כי ההכנעה ולב נשבר ובזיונות וחירופין מוכיח הנפש בודאי, להאירה באור החיים באור צח בעודו עדיין בעולם הזה ומכל שכן לחיי העולם הבא. על כן אל יצטער ויתמרמר על פגעי העולם הזה, כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתה' וכו' (משלי יד יב), על כן יתפלל אדם מבעל הרחמים, ויקבל עליו בשמחה ובלב טוב כל מה שיקרהו בעולם הזה, ויהיה סיבה להשיג אליו ההצלחה [האמיתית]. שמעתי ממורי [בן פורת יוסף פרשת ויחי] שאמר לאדם אחד: תקבל כל הבא עליך בעולם הזה באהבה, ואז יהיה לך עולם הזה ועולם הבא. והשיבו, שיתן השם יתברך כח לקבל הכל באהבה. והשיב מורי, אמת אמרת.

'מעשה אורג' ברכות ט, ה

שכר עולם הבא אף על דברי עולם הזה

שהם הכנה למצוות

כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה (אבות ו, ה), ואחר כך 'בתורה [אתה] עמל', אחר כל הכנות הקדושות האלו תלמוד תורה לשמה, אזי 'אשריך בעולם הזה', ובוזה עצמו 'טוב לך בעולם הבא', כי כיון שכל מעשיך לשמים תקבל שכר על הכל אף על דברי עולם הזה.

'נוצר חסד' אבות ו, ה

השכר של בניי חיי ומזוני

אין מגרע משכרו לעוה"ב

'אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין גרע מעבודתכם דברי' (שמות ה יא). משם מורי דודי שמעתי על זה הפנים, 'תבן' (אותיות) בן ובת, 'מאשר', 'מאשר שמנה לחמו' (בראשית מט כ), 'יתמצאו', 'מוצאי מצא חיים' (משלי ח לה), קחו לכם בניי חיי ומזוני, ואעפ"כ 'לא' יהיה 'נגרע' זה משכרם המעותד לכם בשכר 'עבודתכם דברי'.

'היכל הברכה' שמות דף כג:

בעולם הבא יהיו כל העולם במדריגות רשב"י

בעלמא דאתי יאירו אור הזה לכל הכלים, ויהיה כל העולם במדריגות רבי שמעון בן יוחאי.

'זוהר ח"י ח"ב דף יד:

מעשה בצדיק שהלך לגן עדן בלא רשות

רבי יעקב אומר. העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין (אבות ד, טז). אפילו שומר הפתח אינו עומד בפניו, ולכן לא אמר שיכניסוך אלא 'שתכנס' אתה בעצמך, כמו שנמצא במעשה דרבי יצחק חיות, שהוא וזקינו הצדיק הלכו לגן עדן בלתי רשות שומר הפתח, וצדיק אחד רצה להכניס אשתו ולא הניחו שומר הפתח.

'נוצר חסד' אבות ד, טז